

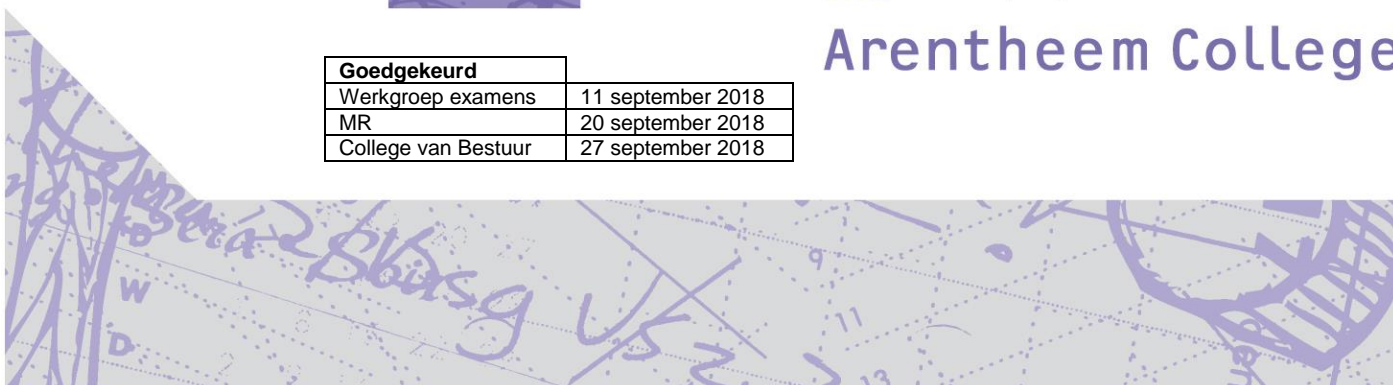

Examenreglement vmbo 2018-2019

Arentheem College

Goedgekeurd	
Werkgroep examens	11 september 2018
MR	20 september 2018
College van Bestuur	27 september 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord

I Algemene bepalingen

- Art. 1 Wettelijke grondslag
- Art. 2 Toelating tot het examen
- Art. 3 Afnemen eindexamen
- Art. 4 Indeling eindexamen
- Art. 5 Onregelmatigheden bij het eindexamen
- Art. 6 Geheimhouding
- Art. 7 Commissie van Beroep
- Art. 8a Communicatie
- Art. 8b Slotbepalingen

II Schoolexamen

- Art. 9 Algemene bepalingen
- Art. 10 Toetsen
- Art. 11 Te laat inleveren en inhalen
- Art. 12 Herkansen
- Art. 13 Beoordeling
- Art. 14 Bekendmaking van de resultaten
- Art. 15 Beroep cijfers en beoordelingen schoolexamen
- Art. 16 Afwezigheid tijdens het schoolexamen
- Art. 17 Te laat komen bij het schoolexamen
- Art. 18 Herkansing van het schoolexamen
- Art. 19 Beheer van het examendossier
- Art. 20 Voorlichting Programma van Toetsing en Afsluiting

III Rekenoets

- Art. 21 Algemene bepalingen
- Art. 22 Afnamemomenten van de rekenoets
- Art. 23 Uitslag
- Art. 24 Herkansing van de rekenoets
- Art. 25 Aanwezigheid, verzuim en inhalen
- Art. 26 Geldigheid resultaat rekenoets bij doubleren, opstroom en afstroom
- Art. 27 Procedure rekenoets voor kandidaten met ernstige rekenproblemen (ER-toets)
- Art. 28 Dyslexie, dyscalculie en rekenen
- Art. 29 Inzagerecht en bewaartermijn rekenoets

IV Centraal examen

- Art. 30 Eindexamenbesluit
- Art. 31 Centraal examen in eerder leerjaar
- Art. 32 Opgave kandidaten centraal examen
- Art. 33 Vaststelling score en cijfer centraal examen
- Art. 34 Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen
- Art. 35 Verhinderings bij het centraal examen
- Art. 36 Te laat komen bij het centraal examen
- Art. 37 Inname van examenbescheiden bij het centraal examen
- Art. 38 Bewaren examenwerk
- Art. 39 Afnamen examens met behulp van de computer
- Art. 40 Afwijking wijze van examineren
- Art. 41 Geldigheid examenwerk
- Art. 42 Inzien werk centraal eindexamen

V Uitslag, herkansing en diplomering

- Art. 43 Opbouw centraal examen over het beroepsgerichte programma
- Art. 43a Basis-en kaderberoepsgerichte leerweg
- Art. 43b Gemengde leerweg
- Art. 44 Uitslagbepaling centraal examen over het beroepsgerichte programma
- Art. 44a Basis-en kaderberoepsgerichte leerweg
- Art. 44b Gemengde leerweg
- Art. 44c Theoretische leerweg

Art. 44d	Cum Laude
Art. 45	Herkansing centraal examen
Art. 46	Diploma, cijferlijst en certificaat
Art. 47	Vakmanschapsroute

Bijlagen

Bijlage I	Lijst met begrippen
Bijlage II	Regeling schoolexamen (SE), Centraal Examen (CE) en rekentoets voor gezakte en gedoubleerde kandidaten.
Bijlage III	Regeling ontheffing vmbo
Bijlage IV	Examinering op een hoger niveau
Bijlage V	Protocol fraude
Bijlage VI	Protocol ziek worden tijdens centraal examen
Bijlage VII	Protocol geheimhouding
Bijlage VIII	Regels tijdens zittingen centrale examens
Bijlage IX	Beslissende instanties en beroep

Voorwoord

Aan de leerlingen van het Arentheem College, profiel vmbo:

Dit examenreglement is van toepassing voor de kandidaten die centraal examen vmbo afleggen in het jaar 2019. De teksten in dit document gelden ook voor de lichting die in 2018-2019 starten in vmbo 3.

Het eindexamen bestaat voor de meeste vakken uit twee delen: een schoolexamen en een centraal (praktisch en/of schriftelijk) examen. Daarnaast vormt de rekentoets een verplicht onderdeel van het eindexamen.

Binnen bepaalde grenzen mag elke school zelf bepalen, hoe het schoolexamen opgezet is, met name de wijze en inhoud van toetsen. In het vakwerkplan is de kwaliteitsborging van de toetsen van het schoolexamen verantwoord. In het "Programma van Toetsing en Afsluiting", hierna te noemen PTA, zijn de afspraken over vorm, inhoud, tijdsduur van toetsen, periode, weging en herkansing ten behoeve van de leerlingen vastgelegd. Het PTA wordt voor 1 oktober aan de leerlingen verstrekt en gepubliceerd op de website van de school.

Alle regels die voor jullie van belang zijn, staan bijeen in het "Examenreglement VMBO Arentheem College". Elke leerling wordt geacht op de hoogte te zijn van de regels en de informatie die hierna en in de bijlagen vermeld zijn. Tevens maken de Protocollen en Checklists een integraal onderdeel uit van dit examenreglement.

Veel succes.

I **Algemene bepalingen**

Art. 1   **Wettelijke grondslag**

Het Eindexamenbesluit bepaalt in artikel 31.1 en 31.3 dat het bevoegd gezag een eindexamenreglement opstelt en voor 1 oktober aan de kandidaten verstrekt en aan de inspectie toezendt. In aanvulling op het examenreglement vmbo Arentheem College geldt ten alle tijden het Eindexamenbesluit V.O.

Art. 2   **Toelating tot het examen**

Leerlingen van het Arentheem College worden in de gelegenheid gesteld ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen. Voorwaarde hierbij is, dat het schoolexamen volledig is afgesloten.

Art. 3   **Afnemen eindexamen**

- 1) De algemene directie van het Arentheem College is verantwoordelijk voor het afnemen van de examens. De schooldirecteur (hierna te noemen: de directeur) en de examinatoren nemen onder verantwoordelijkheid van de algemene directie het examen af.
- 2) De directeur is door de algemene directie gemandateerd tot het ondertekenen van de diploma's, cijferlijsten en certificaten.
- 3) De directeur wijst één van de personeelsleden aan tot secretaris van het eindexamen. Ook de secretaris is door de algemene directie gemandateerd tot het ondertekenen van de diploma's, cijferlijsten en certificaten.
- 4) De examencommissie is verantwoordelijk voor afname, borging van de kwaliteit en de bepaling van de uitslag van schoolexamens en het centraal examen.
- 5) De examencommissie bestaat uit de directeur, de secretaris van het eindexamen, de betrokken afdelingsleider en de examinatoren. De directeur is voorzitter van deze commissie.

Art. 4   **Indeling eindexamen**

- 1) Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit een schoolexamen dan wel uit een schoolexamen en een centraal examen. Deelname aan de geplande toetsen is verplicht. Daarnaast vormt de rekentoets een verplicht onderdeel van het eindexamen.
- 2) Het schoolexamen vmbo voor zover het betreft de theoretische leerweg en de gemengde leerweg, omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit het profiel waarin de leerling het onderwijs volgt.
- 3) Per vak zijn in het PTA vermeld, welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolexamen worden getoetst, de verdeling van de examenstof over de toetsen en praktische opdrachten van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de duur van de toetsen, de weging van de toetsen, alsmede de regels en criteria die aangeven op welke wijze het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt.
- 4) Voor het begin van het centraal examen wordt aan de kandidaten schriftelijk een overzicht overhandigd met de beoordelingen die behaald zijn voor het schoolexamen. Deze wordt door de kandidaat of diens ouders ondertekend voor akkoord.

Art. 5

Onregelmatigheden bij het centraal examen en het schoolexamen

- 1) Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het centraal examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt (hieronder valt ook het plegen van plagiaat), dan wel zonder geldige reden afwezig is, kan de directeur maatregelen nemen. In deze is de procedure zoals beschreven in het protocol "Fraude" van toepassing (zie bijlagen V a-c).
Bij vermeende onregelmatigheden heeft de school de plicht om hiervoor bewijs te leveren of om dit aannemelijk te maken.
- 2) Bij onregelmatigheden bij het schoolexamen en de rekentoets, de kandidaat toe te schrijven, neemt een commissie bestaande uit een afdelingsleider en de examensecretaris een sanctie. Bij de directeur kan bezwaar worden aangetekend.
- 3) Bij onregelmatigheden bij het schoolexamen en de rekentoets, de school toe te schrijven, neemt de directeur een passende maatregel.
- 4) De maatregelen/ sancties bedoeld in het eerste, tweede en derde lid die, afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid, ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden zijn:
  - a. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen.
  - b. Het niet toekennen van een cijfer, waardoor een onvolledig (school)examen ontstaat en de kandidaat niet deel kan nemen aan het centraal examen, dan wel geen uitslag kan worden toegekend.
  - c. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer zittingen van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
  - d. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen, de rekentoets of het centraal examen,
  - e. het toekennen van een aangepast cijfer,
  - f. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.Indien het hernieuwd examen zoals bedoeld in de vorige zin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van het College voor Toetsen en Examens (CvTE).
- 5) De beslissing ingevolge het eerste en tweede lid wordt genomen nadat de kandidaat is gehoord. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De directeur deelt de beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het zesde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie, de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is.
- 6) De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur in beroep gaan bij de Commissie van Beroep (zie art. 7).
Het beroep wordt binnen drie dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de Commissie van Beroep ingesteld.

Art. 6**Geheimhouding**

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit besluit en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit (zie bijlage VII).

Art. 7**Commissie van Beroep**

- 1) De Commissie van Beroep is als volgt samengesteld:
  - a. de algemene directie,
  - b. een door de Medezeggenschapsraad aan te wijzen ouder, die geen ouder is van een examenkandidaat, of zijn plaatsvervanger,
  - c. een door de Medezeggenschapsraad aan te wijzen leraar of diens plaatsvervanger, geen deel uitmakend van de Examencommissie.
- 2) Het beroep wordt schriftelijk of mondeling ingesteld bij de Commissie van Beroep (Postbus 2019, 6802 CA, Arnhem). Namens de Commissie neemt de algemene directie het beroep in ontvangst. De algemeen directeur draagt zorg voor het zo spoedig mogelijk bijeenroepen van de Commissie van Beroep. De Commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen 10 lesdagen, na ontvangst van het beroepsschrift, over het beroep tenzij zij de termijn met redenen heeft verlengd met ten hoogste twee weken.
- 3) De Commissie hoort zowel de kandidaat als de directeur. De kandidaat kan zich daarbij laten bijstaan door een door hem zelf aan te wijzen persoon.
- 4) De Commissie beslist bij meerderheid van stemmen.
- 5) De Commissie is bevoegd om:
  - a. de beslissing van de directeur te bevestigen,
  - b. de beslissing van de directeur te vernietigen. Indien de Commissie de beslissing van de directeur vernietigt, is zij bevoegd andere strafmaatregelen op te leggen dan wel de zaak terug te verwijzen naar de directeur, teneinde, met inachtneming van haar uitspraak, andere maatregelen op te leggen.
- 6) De Commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De Commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat als deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.

Art. 8a**Communicatie**

- 1) Het reglement wordt uiterlijk 1 oktober geplaatst op de website van de school met daarin tenminste de vermelding van de regeling van het lopende cursusjaar.
- 2) De kandidaten worden zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld van eventuele wijzigingen, die in dit reglement of in de afzonderlijke PTA's voor wat betreft het schoolexamen worden aangebracht. Deze wijzigingen worden gemeld bij de inspectie.

Art. 8b

Slotbepalingen

- a) Een kandidaat kan bij de directeur bezwaar maken tegen enige maatregel of handeling die hij strijdig acht met het examenreglement.
- b) In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur in hoogste instantie.
- c) Omwille van de leesbaarheid is steeds hij/hem/zijn gebruikt in de tekst. Overal waar hij/hem/zij staat kan uiteraard ook 'zij/haar' worden gelezen.

II Schoolexamen

Visie op schoolexamen

Voor aanvang van het nieuwe schooljaar worden de afspraken over vorm, inhoud, beoordelingscriteria, wijze van normering en procedures rondom de schoolexamen binnen de secties vastgelegd in hun vakwerkplannen. Secties beschrijven hierin de manier waarop zij zorgdragen voor de borging van het minimaal en maximaal aantal toetsen, de borging van kwaliteit en niveau van de schoolexamentoetsen en de onderdelen examenstof die in het schoolexamen worden geabsolveerd. Deze afspraken vinden hun neerslag in het PTA, waarin (o.a.) de afspraken staan over de vorm, inhoud, tijdsduur, weging, aantal en planning van de schoolexamen.

Art. 9 Algemene bepalingen

Het schoolexamen begint in de derde klas van elk schooljaar en eindigt tenminste een week voor het begin van het centraal schriftelijk examen in het examenjaar.

Art. 10 Toetsen

- 1) Voor elk vak worden minimaal vier toetsen (= toetsen met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten) afgenomen. Het is mogelijk één toets te laten bestaan uit meerdere deelttoetsen. De cijfers voor deze deelttoetsen bepalen tezamen volgens een bepaalde weging het cijfer voor de ene toets.
- 2) De schriftelijke toetsen, praktische opdrachten en opdrachten uit het handelingsdeel worden na correctie ter inzage gegeven aan de kandidaten en daarna door de examinerator tot een half jaar na afloop van het centraal examen bewaard onder verantwoordelijkheid van de directeur. In het PTA zijn het aantal, de planning, de duur, het onderwerp van de toetsen en een globale omschrijving van de inhoud van het handelingsdeel opgenomen. Beoordelingscriteria van de toetsen en/of praktische opdrachten worden per vak voorafgaande of bij aanvang van de toetsing of het maken van de praktische opdracht door de docent aan de kandidaat verstrekt.
- 3) In het voorexamenjaar dient het handelingsdeel van elk betreffend vak aan het einde van het schooljaar op voldoende niveau te zijn afgesloten. Als handelingsdelen aan het einde van het schooljaar niet op de laatste meldingsdatum op voldoende niveau zijn afgesloten, krijgt de kandidaat nog maximaal een week de tijd om aan deze handelingsdelen te werken. Wanneer op de overgangsvergadering blijkt dat een kandidaat zijn handelingsdeel of –delen nog niet in orde heeft, dan start de kandidaat het komende cursusjaar met het voltooien van de handelingsdelen. De kandidaat mag de les niet in en krijgt geen rapport.

In het examenjaar dienen de handelingsdelen voor 1 maart op voldoende niveau te zijn afgesloten. Als dit niet het geval is krijgt de kandidaat nog de kans om het betreffende handelingsdeel op voldoende niveau af te sluiten. Als 10 lesdagen voor aanvang van het centraal examen het betreffende handelingsdeel nog niet op voldoende niveau is afgesloten, kan de kandidaat niet toegelaten worden tot het centraal examen.

- 4) Voor de kandidaat die tot het voorlaatste of laatste leerjaar wordt toegelaten, nadat voorafgaand reeds toetsen zijn gehouden die deel uitmaken van het examen, stelt de directeur een regeling vast.

Speciaal voor de opleiding vmbo g/t:

Profielwerkstuk

- 5) Het schoolexamen omvat mede een profielwerkstuk waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het betreffende profiel. Het thema van het werkstuk heeft betrekking op een profiel.
Het werkstuk beslaat ten minste een studieduur van 20 uur, waarbij niet alleen het product maar ook het proces wordt beoordeeld. De kandidaat draagt het onderwerp aan, welke na overleg met de betrokken docent(en) wordt vastgesteld binnen de organisatorische mogelijkheden van de school. De kandidaten ontvangen voorlichting over het profielwerkstuk en krijgen een handleiding profielwerkstuk met daarin instructies, aanwijzingen, eisen en wijze van beoordeling.
Het profielwerkstuk moet zijn afgerond vóór 1 maart in het vierde leerjaar, zodat er voldoende tijd overblijft voor aanvullingen en/of verbeteringen indien zulks nodig is. Zie voor het overige bepalingen artikel 13, lid 6.
- 6) Het profielwerkstuk wordt beoordeeld door tenminste 2 examinatoren die de kandidaten hebben begeleid bij de totstandkoming van het profielwerkstuk.

Art. 11

Te laat inleveren en inhalen

- 1) Elke kandidaat heeft het recht en de plicht om een niet gemaakte toets of praktische opdracht die wordt beoordeeld voor het schoolexamen, in te halen, mits hij een geldige reden had om afwezig te zijn. Zie verder artikel 16. De examenkandidaat en de examinator maken een afspraak over het inhaalmoment.
- 2) Indien een kandidaat zich te laat inschrijft of zonder geldige reden niet verschijnt op het bepaalde inhaaltijdstip, dan is er geen mogelijkheid meer tot inhalen van de betreffende toets. De commissie van afdelingsleiders besluit dan, afhankelijk van de situatie, dat de kandidaat geen cijfer krijgt toebedeeld voor de gemiste toets. In dat geval ontstaat een onvolledig schoolexamen. De kandidaat mag dan niet worden ingeschreven voor het centraal examen.
- 3) Indien een praktische opdracht te laat wordt ingeleverd heeft de kandidaat na de oorspronkelijke inleverdatum één week de tijd om de praktische opdracht alsnog in te leveren. Dit gaat ten koste van een herkansing. Is de praktische opdracht na deze week nog niet ingeleverd, dan kan geen cijfer worden toegekend en ontstaat een onvolledig schoolexamen. De kandidaat mag dan niet worden ingeschreven voor het centraal examen.

Art. 12

Herkansen

- 1) Elke kandidaat heeft voor de totale examenperiode het recht op in totaal maximaal 5 herkansingen.
- 2) In bijzondere gevallen kunnen de afdelingsleider en de examensecretaris afwijken van de regel genoemd in lid 1 en een regeling treffen die in het voordeel van de kandidaat is.
- 3) Welke toetsen of praktische opdrachten herkanst of niet herkanst kunnen worden, is vastgelegd in het programma van toetsing en afsluiting.
- 4) Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij de eerder afgelegde toets geldt als definitief cijfer voor die toets.
- 5) De school stelt het moment van de herkansing vast.

Art. 13**Beoordeling**

- 1) De resultaten van de toetsen en praktische opdrachten worden uitgedrukt in cijfers, tot op één decimaal nauwkeurig.
- 2) Als een toets door twee examinatoren wordt afgenomen, bepalen deze in onderling overleg het cijfer. Kunnen zij niet tot overeenstemming komen, dan beslist de directeur.
- 3) De examinator stelt het cijfer schoolexamen vast door het gewogen gemiddelde te bepalen van de behaalde cijfers. Als in een vak tevens centraal examen wordt afgelegd, gebruikt hij daarvoor een van de cijfers uit een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10, met de daartussen liggende cijfers met één decimaal. Als dit een cijfer met twee of meer decimalen is, wordt dit cijfer afgerond op de eerste decimaal, met dien verstande dat deze decimaal met 1 (één) verhoogd wordt, als de tweede decimaal 5 of hoger is.
- 4) De vakken kunstvakken I en lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel dienen met een beoordeling "voldoende" of "goed" te worden afgesloten. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van een kandidaat en geschiedt op de grondslag van het genoegzaam afsluiten van de desbetreffende vakken.
- 5) De beoordeling van de toetsen is in handen van de examinatoren en wordt besproken in de sectie.

Speciaal voor de opleiding vmbo g/t:***Art. 13 lid 6***

- 6) Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met "voldoende" of "goed". Deze beoordeling geschiedt op de grondslag van het genoegzaam voltooiën van het werkstuk. Uiterlijk een week voor het centraal examen moet de beoordeling aan de onderwijsinspectie gemeld worden. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan, kan een kandidaat niet deelnemen aan het Centraal Examen.

Art. 14**Bekendmaking van de resultaten**

- 1) De cijfers die van belang zijn voor het bepalen van het eindcijfer en ook de beoordelingen worden door de examinator zo spoedig mogelijk doorgegeven aan de kandidaat middels de invoering van cijfers, c.q. beoordelingen in het digitale schooladministratiesysteem.
- 2) De examinator is verantwoordelijk voor de juiste en tijdige invoering van zijn cijfers in het digitale leerlingadministratiesysteem.
- 3) Na elke periode krijgen de kandidaten een overzicht van de cijfers. Zij controleren de juistheid van elk overzicht. De examinator draagt de eindverantwoordelijkheid voor het juiste cijfer. De kandidaten in de examenklas of diens ouders/verzorgers ondertekenen de definitieve schoolexamencijfers voor akkoord. Zonder ondertekening stelt de school dat de kandidaat akkoord is gegaan met de definitieve cijfers. Voor het begin van het centraal examen maakt de directeur aan de kandidaat bekend:
  - a. welke cijfers zijn behaald voor het schoolexamen,
  - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld,

Speciaal voor de opleiding vmbo g/t:***Art. 14 lid 4c***

- c. de beoordeling van het profielwerkstuk.

Art. 15**Beroep cijfers en beoordelingen schoolexamen**

Eventuele bezwaren tegen in het kader van het schoolexamen toegekende cijfers en beoordelingen dienen, wat betreft de verschillende rapportperiodes zo spoedig mogelijk, maar in elk geval uiterlijk één (1) week en wat betreft de laatste periode uiterlijk één (1) dag na de officiële uitreiking van de schoolexamencijfers en beoordelingen schriftelijk kenbaar gemaakt te worden bij de directeur. De directeur neemt de bezwaren in behandeling en hoort de kandidaat en de betreffende examinerator. In overleg met de examinerator - of indien hij zulks wenselijk acht na raadpleging van een tweede beoordelaar - neemt de directeur een beslissing. Na deze termijnen is eventuele correctie van de toegekende cijfers of beoordelingen niet meer mogelijk.

Art. 16**Afwezigheid tijdens het schoolexamen**

- 1) Als een kandidaat door ziekte of een andere aantoonbare vorm van overmacht niet kan deelnemen aan een onderdeel van het schoolexamen, dient dit voor aanvang van het betreffende schoolexamen telefonisch of schriftelijk door de ouders of verzorgers gemeld te worden bij de school. In geval van een telefonische mededeling dient zo spoedig mogelijk alsnog een schriftelijke verklaring van de ouder(s) en/of verzorger(s) te worden overlegd. De afdelingsleider beoordeelt, in overleg met de examensecretaris, of de overmacht voldoende is aangetoond. Het inhalen van een herkansing is niet mogelijk.
- 2) Het beroepen op informatie over (wijzigingen in de planning) schoolexamen of centraal examen niet afkomstig van de schoolleiding, eindexamencommissie of vakdocenten wordt niet geaccepteerd.
- 3) Als een kandidaat om andere redenen dan ziekte of aantoonbare overmacht zich onttrekt aan een deel van het schoolexamen, kan hem verdere deelneming aan het schoolexamen ontzegd worden (zie art. 5). De beslissing hierover wordt genomen door de afdelingsleider en de examensecretaris, gehoord hebbende de kandidaat. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De afdelingsleider deelt de beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk.
In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde inzake beroep, volgens artikel 5, van dit reglement.
- 4) De afdelingsleider kan ten aanzien van een kandidaat die zich om andere redenen dan ziekte of aantoonbare overmacht onttrekt aan een deel van het schoolexamen, ook minder vergaande maatregelen nemen dan de ontzegging van de verdere deelneming aan het examen.
Tot deze maatregelen kan behoren, dat voor het betreffende deel het geen cijfer toegekend wordt. Hiermee ontstaat een onvolledig examen en kan de kandidaat niet deelnemen aan het centraal examen.

Art. 17**Te laat komen bij het schoolexamen**

Een kandidaat die te laat komt, wordt bij de toets of praktische opdracht toegelaten en krijgt na afloop ervan geen extra tijd, tenzij er sprake is van aantoonbare overmacht, ter beoordeling van de directeur. Indien de kandidaat meer dan 20 minuten te laat komt krijgt de kandidaat geen toelating meer tot de desbetreffende toetsing.

Bij een audiovisuele toets en op het 'mondeling' kan de kandidaat die te laat komt niet meer worden toegelaten na aanvang van de toets / het mondeling.

Art. 18**Herkansing van het schoolexamen**

- 1) Een kandidaat mag voor een vak dat met een schoolexamen wordt afgesloten, een herkansing afleggen. Het herexamen omvat de gehele examenstof van het vak, tenzij door de directeur anders wordt besloten.
- 2) Een herkansing van het schoolexamen is mogelijk voor:
  - maatschappijleer, indien een eindcijfer lager dan 6 is behaald,
  - één beroepsgericht keuzevak, indien een eindcijfer lager dan 4 is behaald, of indien het combinatiecijfer lager dan 6 is behaald.
- 3) Het tijdstip van de herkansing wordt in overleg met de examinator bepaald. Het hoogst behaalde cijfer telt.

Art. 19**Beheer van het examendossier**

Het digitaal opgeslagen beheer van cijfers en beoordelingen is onder verantwoordelijkheid van de directie in handen van de administratie van de school. Het gemaakte werk wordt tot 6 maanden na de uitslag van het eindexamen bewaard door de docent, tenzij dit om praktische redenen (zoals bij werkstukken van het beroepsgerichte vak) onmogelijk of ongewenst is. Ook de documenten die behoren bij de activiteiten in het kader van het handelingsdeel worden door de docent bewaard.

Art. 20**Voorlichting Programma van Toetsing en Afsluiting**

Elke docent dient in elk leerjaar binnen veertien dagen nadat het examenreglement en het PTA van dat leerjaar zijn uitgereikt, het PTA van zijn of haar vak voor de leerlingen toe te lichten.

III Rekentoets vmbo

Art. 21   **Algemene bepalingen**

Iedere kandidaat is verplicht deel te nemen aan de rekentoets als onderdeel van het eindexamen. Voor kandidaten op het vmbo telt het resultaat van de rekentoets nog niet mee voor het behalen van het diploma.

Art. 22   **Afnamemomenten van de rekentoets**

Kandidaten krijgen in totaal vier mogelijkheden voor het afleggen van de rekentoets. Het eerste afnamemoment vindt plaats in het voorexamenjaar. In het examenjaar zijn er drie mogelijkheden.

Art. 23   **Uitslag**

- 1) Het hoogst behaalde resultaat van de rekentoets wordt vermeld op de cijferlijst bij het diploma. Voor vmbo-bb komt het cijfer op een bijlage bij de cijferlijst te staan.
- 2) Het resultaat van de rekentoets telt niet mee ter compensatie voor andere examenvakken.

Art. 24   **Herkansing van de rekentoets**

- 1) Er mag in totaal viermaal een rekentoets gemaakt worden.
- 2) De herkansing(en) mogen op een hoger niveau afgelegd worden. Het hoogst behaalde resultaat is het eindresultaat. Indien de rekentoets is afgelegd op verschillende niveaus dan bepaalt de directeur in overleg met de leerling welk van de behaalde resultaten op de cijferlijst wordt vermeld.
- 3) Een leerling met een voldoende cijfer voor de ER-toets, mag herkansen met de reguliere toets. De leerling kan desgewenst terugvallen op het eerdere cijfer op de ER-toets.
- 4) De herkansingen voor de rekentoets staan los van de herkansingsregeling van de overige examenvakken.
- 5) Voor kandidaten in het vmbo-bb is er een extra mogelijkheid om een eenvoudigere rekentoets 2A te maken. Het behaalde cijfer voor deze toets telt mee als een cijfer voor de 2F-toets.

Art. 25   **Aanwezigheid, verzuim en inhalen**

- 1) Het is aan de examencommissie om vast te stellen of er sprake is van een rechtmatige afwezigheid of niet en op grond van die bevinding te handelen.
- 2) Wanneer een kandidaat om geldige reden de voor hem ingeroosterde rekentoets heeft verzuimd, stelt de directeur hem, afhankelijk van de organisatorische mogelijkheden in de gelegenheid binnen dezelfde afnameperiode alsnog in de gelegenheid de rekentoets te maken. Als dat niet meer lukt en het betreft een kandidaat uit het eindexamenjaar dan is hiermee deze mogelijkheid vervallen.
- 3) Wanneer een kandidaat zonder geldige reden de rekentoets verzuimt, maakt hij zich schuldig aan onregelmatigheid (zie art. 5.2).
- 4) Binnen vier dagen moet bij de schoolleiding een schriftelijke verklaring van de ouders/ verzorgers zijn ingeleverd met de reden van het verzuim.

Art. 26**Geldigheid resultaat rekentoets bij doubleren, opstroom en afstroom**

- 1) Indien een kandidaat doubleert in het voorlaatste leerjaar en niet is bevorderd tot het laatste leerjaar, vervallen alle eerder behaalde resultaten voor de rekentoets. De betreffende kandidaat heeft hierna opnieuw vier mogelijkheden om de rekentoets te maken. De rekentoets moet tenminste één keer opnieuw gemaakt worden.
- 2) Als een kandidaat is gezakt in het eindexamenjaar vervallen alle in het 4e leerjaar behaalde CE-resultaten. De rekentoets is een verplicht onderdeel van het CE en ook dat resultaat vervalt. De kandidaat krijgt weer drie nieuwe mogelijkheden om de rekentoets in het nieuwe eindexamenjaar af te leggen
- 3) Indien de kandidaat de rekentoets heeft afgelegd in het voorlaatste leerjaar van de havo en niet is bevorderd tot het laatste leerjaar, kan de kandidaat die na het voorlaatste leerjaar van het havo deelneemt aan het laatste leerjaar van één van de leerwegen van het vmbo, het op de havo behaalde cijfer voor de rekentoets behouden.
- 4) Indien de kandidaat in het bezit is van het diploma van een leerweg in het vmbo en daar de rekentoets op niveau 3F heeft afgelegd, is de kandidaat op de havo vrijgesteld van de rekentoets.

Art. 27**Procedure rekentoets voor kandidaten met ernstige rekenproblemen (ER-toets)**

- 1) Voor kandidaten van zowel 2F als 3F met ernstige rekenproblemen is er de mogelijkheid tot het afleggen van een aangepaste rekentoets (ER-toets).
- 2) De kandidaat wordt vooraf geïnformeerd over de mogelijkheid van het afleggen van de ER-toets én over de mogelijke gevolgen voor doorstroom naar vervolgonderwijs of voor de arbeidsmarkt.
- 3) Bij de ER-toets zijn aanpassingen gedaan in zowel de eisen, de hulpmiddelen, als de afnamecondities. De kandidaat mag bij alle opgaven een rekenmachine en de, door CvTE vastgestelde, reken-/ formulekaart gebruiken en kan aanspraak maken op maximaal een half uur tijdsverlenging.
- 4) Voorwaarde voor deelname aan de ER-toets is dat de school een dossier heeft aangelegd van de kandidaat waaruit blijkt dat er ernstige rekenproblemen zijn en dat er in het voortraject extra training en aandacht is geweest voor de rekenproblemen. Dit geldt ook als een kandidaat met een dyscalculieverklaring de ER-toets wil maken.
- 5) Het besluit over deelname aan de ER-toets wordt genomen door de afdelingsleider met medeweten van de directie en op advies van de rekencoördinator. Alvorens een besluit te nemen, wordt de procedure aangepaste rekentoets gevolgd (lid 4). Ouders dienen hiermee schriftelijk in te stemmen.
- 6) Bij kandidaten die de ER-toets hebben gemaakt wordt de toevoeging 'ER' op de cijferlijst geplaatst, uitgezonderd leerlingen in het vmbo-bb.
- 7) Kandidaten die deelnemen aan de ER-toets, kunnen bij het CvTE aanvragen dat ze bij hun vierde kans de rekentoets mondeling afleggen bij het CvTE, als ze voor hun andere vakken voldoende staan.

Art. 28**Dyslexie, dyscalculie en rekenen**

Van ieder niveau van de rekentoets VO (2F en 3F) worden 'dyslexie-versies' of 'd-versies' beschikbaar gesteld. In een d-versie kan de kandidaat die beschikt over een dyslexieverklaring, geluidsfragmenten afspelen waarin de tekst van het beeldscherm wordt verklankt.

De kandidaat met een dyscalculieverklaring die deelneemt aan de standaardtoets 2F of 3F heeft recht op maximaal 30 minuten tijdverlenging en recht op het gebruik van de door het CvTE vastgestelde rekenkaart. Het gebruik van de rekenmachine is niet toegestaan.

Art. 29**Inzagerecht en bewaartermijn rekentoets**

Na afloop van elke afnameperiode kunnen zij inzage krijgen in de gemaakte rekenopgaven en de gegeven antwoorden. De digitale bestanden met de antwoorden van de kandidaten op de rekentoets worden bewaard tot zes maanden na het vaststellen van de uitslag.

IV Centraal examen

Art. 30 Eindexamenbesluit

Het centraal examen wordt in het laatste leerjaar afgenomen conform het Eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vmbo. Het kent drie tijdvakken: het Eerste, het Tweede en het Derde Tijdvak.

Art. 31 Centraal examen in eerder leerjaar

- 1) In afwijking van artikel 30, kan het bevoegd gezag een leerling uit het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar toelaten tot het centraal examen in één of meer vakken, niet zijnde alle vakken van het eindexamen.
- 2) Bij toepassing van het eerste lid wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het centraal examen in dat vak of die vakken aanvangt.
- 3) Artikel 43-46 zijn van overeenkomstige toepassing.
- 4) Indien toepassing wordt gegeven aan het eerste lid, wordt het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen door het College voor toetsen en examens.
- 5) Indien de leerling in één of meer vakken centraal examen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit centraal examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

Art. 32 Opgave kandidaten centraal examen

- 1) De directeur deelt voor 1 november aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) mede, hoeveel kandidaten in elk vak aan het centraal examen zullen deelnemen.
- 2) Ten minste drie dagen voor het begin van het centraal examen stuurt de directeur aan DUO een lijst waarop voor iedere kandidaat vermeld zijn de vakken en indien van toepassing het programma, waarin de kandidaat examen zal afleggen en de cijfers die de kandidaat voor het schoolexamen heeft behaald.
- 3) Voor het begin van het Tweede Tijdvak worden een lijst met de kandidaten, de in het Eerste Tijdvak door die kandidaten behaalde cijfers, alsmede een overzicht van het vak of de vakken waarin elke kandidaat examen zal afleggen, naar DUO gezonden.

Art. 33 Vaststelling score en cijfer centraal examen

- 1) De examinerator en de gecommiteerde, dan wel de tweede examinerator, stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.
- 2) Bij het centraal (schriftelijk en) praktisch examen (cpe en cspe) in het vmbo is er een door de school aangewezen 2^e corrector die de resultaten mede beoordeelt conform het gestelde in het eerste lid.

- 3) De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen in een vak vast op grond van de score, bedoeld in het eerste lid, en met inachtneming van de regels, bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet College voor examens. Dit houdt in dat, na de bekendmaking van de definitieve normering door het College voor Examens, de score door de directeur wordt omgezet in een cijfer, gebruik makende van een schaal van cijfers lopende van 1 tot en met 10, met daartussen liggende cijfers met 1 decimaal.

Art. 34

Niet op regelmatige wijze afgenomen centraal examen

Indien het centraal examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgevonden, kan de inspecteur besluiten dat het geheel of gedeeltelijk door een of meer kandidaten opnieuw wordt afgelegd.

Art. 35

Verhindering bij het centraal examen

- 1) Indien een kandidaat om een geldige reden ter beoordeling van de directeur is verhinderd bij één of meer toetsen in het Eerste Tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het Tweede Tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen op ten hoogste twee toetsen te voltooien. Indien het Tweede Tijdvak twee of meer dagen in beslag neemt, wordt gelegenheid gegeven het centraal examen op meer dan twee toetsen te voltooien, afhankelijk van de feitelijke mogelijkheden.
- 2) Indien een kandidaat in het Tweede Tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het Tweede Tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het Derde Tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn eindexamens te voltooien.
- 3) De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van het CvTE. In dat geval deelt de directeur aan de het CvTE mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald.
- 4) Na afloop van het Derde Tijdvak deelt het CvTE het resultaat mee aan de kandidaat en aan de directeur.
- 5) In tegenstelling tot het vermelde onder lid 1 tot en met 4 geldt voor een kandidaat die deelneemt aan een digitaal centraal examen dat hij bij legitieme reden van afwezigheid, dit ter beoordeling van de directeur, het examen op een door de directeur te bepalen tijdstip mag inhalen.

Art. 36

Te laat komen bij het centraal examen

Een kandidaat die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van de toets tot die toets worden toegelaten. De kandidaat krijgt geen extra tijd toegemeten.

Art. 37

Inname van examenbescheiden bij het centraal examen

- 1) De kandidaten stellen het gemaakte werk persoonlijk aan de surveillanten ter hand. De opgaven van het centraal examen moeten tot het einde van de examenzitting in de examenzalen blijven. Kandidaten die voor het einde van de zitting de zaal verlaten mogen de opgaven dus niet op dat tijdstip meenemen. De opgaven van het cspe van het vmbo mogen pas na afloop van het tweede tijdvak door de kandidaten worden meegenomen.

- 2) De kandidaat die deelneemt aan het digitale examen mag na afloop van het examen geen papier en/of aantekeningen of anderszins informatie uit het examen meenemen uit de examenruimte.

Art. 38

Bewaren centraal examenwerk

Het werk van het centraal examen der kandidaten wordt gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard onder verantwoordelijkheid van de directeur, ter inzage voor de kandidaat, tenzij dit om praktische redenen (zoals bij werkstukken van het beroepsgerichte vak) onmogelijk of ongewenst is. Het inzien van het werk dient tevoren aangevraagd te worden. Na het verstrijken van de termijn van zes maanden wordt het werk vernietigd.

Art. 39

Afname van examens m.b.v. de computer

- 1) Bij de examens kan, na goedkeuring van de directeur, de computer als schrijfgereedschap worden gebruikt. De kandidaten mogen in dat geval alleen het programma Word of een andere tekstverwerker gebruiken. Het gebruik van andere programma's (bijvoorbeeld Internet) is niet toegestaan. De spellingcontrole mag gebruikt worden bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld. Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.
- 2) Bij een aantal vakken is de computer een verplicht instrument.

Art. 40

Afwijking wijze van examineren

- 1) De directeur kan toestaan dat een kandidaat met een lichamelijk of verstandelijke beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
- 2) De directeur kan, de inspectie gehoord, toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die in het laatste leerjaar langdurig ziek of anderszins buiten eigen wil niet in staat is geweest het onderwijs in alle examenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het eindexamen gespreid over twee opeenvolgende schooljaren wordt afgelegd. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
- 3) De directeur kan toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaren onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit.
Voor zover wordt afgeweken van de voorschriften, wordt deze afwijking medegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan wat het centraal examen betreft slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste dertig minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van zowel een verklarend Nederlands woordenboek, als een woordenboek vanuit zijn thuistaal naar het Nederlands.

- 4) Kandidaten die op grond van lid 1 van dit artikel recht hebben op het gebruik van leesondersteuning en/of het gebruik van een laptop bij het schoolexamen, hebben dit recht ook bij het centraal examen.
Voorwaarde is wel dat ze uiterlijk 1 december aangeven dat ze gebruik willen maken van extra hulpmiddelen.

Art. 41

Geldigheid examenwerk

Eenmaal gemaakt examenwerk kan niet meer ongeldig verklaard worden. Hier geldt de regel "gemaakt is gemaakt", met inachtneming van artikel 5, lid 4 onderdeel c van dit examenreglement en het protocol "Ziek worden tijdens een centraal examen" (zie bijlagen VI a-c).

Art. 42

Inzien werk centraal eindexamen

- 1) Het werk van het centraal examen kan met toestemming van de schoolleider door belanghebbende tot zes maanden na afloop van het eindexamen worden ingezien.
- 2) Toestemming wordt verleend indien:
  - a) één van de ouders/verzorgers van een minderjarige kandidaat of de meerderjarige kandidaat zelf inzage wil hebben in het gemaakte werk en
  - b) indien naar het oordeel van de secretaris van het eindexamen gewichtige redenen aanwezig zijn om gemaakt werk te mogen inzien, of
  - c) indien een docent in overleg met de secretaris van het eindexamen met een leerling die in aanmerking komt voor een herexamen het werk wenst te bespreken.
- 3) Het inzien vindt plaats onder toezicht van de secretaris van het eindexamen op een door hem te bepalen tijd, plaats en duur.
- 4) Het eindexamenwerk mag niet gekopieerd of meegenomen worden buiten de door de secretaris van het eindexamen bepaalde ruimte. Bij de inzage vindt geen discussie plaats over het toegekende aantal punten.

V Uitslag, herkansing en diplomering

Art. 43 Opbouw centraal examen over het beroepsgerichte programma

Het centraal examen(CE) over het beroepsgerichte programma bestaat uit een centraal schriftelijk en praktisch examen (CSPE). Het behaalde cijfer CSPE telt mee voor 5,5 norm. Dit is het gemiddelde dat leerlingen moeten halen voor hun centrale examens.

Art 43a Basis- en kaderberoepsgerichte leerweg

- 1) Het beroepsgerichte programma in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg bestaat uit twee vakken die elk een apart eindcijfer opleveren:
  - a. het profielvak dat met een CSPE wordt afgesloten.
  - b. (minimaal) vier beroepsgerichte keuzevakken, keuzevakken worden afgesloten met een schoolexamen.

Zowel het eindcijfer voor het profielvak als het eindcijfer keuzevakken telt mee voor de bepaling of een leerling geslaagd is.

- 2) Voor de bepaling van het eindcijfer over het profielvak tellen de resultaten van de schoolexamens (SE) en het centraal examen (CE) elk voor 50% mee. Het schoolexamen moet afgesloten zijn voordat de leerling deelneemt aan het centraal examen.
- 3) Elk beroepsgericht keuzevak wordt middels een schoolexamen (conform PTA) afgesloten. Dit levert per keuzevak een eindcijfer SE op. Dit eindcijfer per keuzevak is een afgerond cijfer. Ten minste vier eindcijfers SE voor de keuzevakken worden voor de uitslagbepaling gecombineerd tot één combinatiecijfer, dat als eindcijfer meetelt voor de uitslagbepaling.
- 4) Indien er meer dan vier keuzevakken worden afgesloten moeten de SE-cijfers van alle keuzevakken opgeteld worden en gedeeld worden door het aantal keuzevakken. Alle keuzevakken die in de berekening worden meegenomen worden met naam en SE-cijfer vermeld op de cijferlijst.
- 5) Het eindcijfer voor het profielvak en het eindcijfer voor de keuzevakken tellen elk één keer mee bij het beantwoorden van de vraag of een leerling geslaagd is.
- 6) Het cijfer behaald voor het CSPE telt één keer mee in het berekenen van het gemiddelde over de centrale examens. Dit gemiddelde moet ten minste een 5.5 zijn.

Art 43b Gemengde leerweg

- 1) Het beroepsgerichte programma in de gemengde leerweg bestaat uit twee delen:
  - a. het profielvak, bestaande uit twee aangewezen profielmodulen, dat met een CSPE wordt afgesloten. Scholen kunnen besluiten over de profielmodulen ook schoolexamen af te nemen. Dit schoolexamen moet zijn afgesloten vóór een leerling deelneemt aan het CSPE.
  - b. (minimaal) twee beroepsgerichte keuzevakken, die enkel met schoolexamens worden afgesloten.

- 2) Vanwege de geringe omvang van het beroepsgerichte examenprogramma voor de gemengde leerweg worden in de gemengde leerweg beide delen gecombineerd, zodat er één eindcijfer beroepsgericht programma ontstaat.
- 3) Voor de bepaling van het deeleindcijfer over het profielvak tellen de resultaten van het schoolexamen (SE) en het centraal examen(CE) elk voor 50% mee. Elk beroepsgericht keuzevak wordt middels een schoolexamen (conform PTA) afgesloten. Dit levert per keuzevak een deeleindcijfer op.
- 4) Voor de bepaling van het combinatiecijfer telt het deeleindcijfer van het profielvak net zo vaak mee als het aantal deeleindcijfers van de beroepsgerichte keuzevakken.
- 5) Meer keuzevakken in de berekening meenemen is toegestaan. Alle gevolgde keuzevakken staan met naam en behaald SE-cijfer op je cijferlijst.

Art. 44   Uitslagbepaling centraal examen over het beroepsgerichte programma

Art. 44a   Basis-en kaderberoepsgerichte leerweg

- 1) De kandidaat krijgt zeven eindcijfers: voor Nederlands, Engels, twee profielvakken, maatschappijleer, één cijfer voor het beroepsgerichte profielvak en één cijfer voor de beroepsgerichte keuzevakken (het combinatiecijfer).
- 2) De kandidaat die eindexamen vmbo heeft afgelegd, is geslaagd indien hij:
  - a.
    1. voor alle examenvakken het eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, of
    2. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger, of
    3. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger, of
    4. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger
    5. voor geen van de schoolexamenvakken een eindcijfer lager dan een 4 heeft behaald.
  - b. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste een 5,5 is.
  - c. voor het vak Nederlands minimaal het cijfer 5 is behaald.
  - d. het vak lichamelijke opvoeding, het kunstvak voldoende of goed zijn afgesloten en LOB gedaan is.
  - e. de rekentoets heeft afgelegd ongeacht het daarvoor behaalde eindcijfer.

Art. 44b**Gemengde leerweg**

- 1) De kandidaat die eindexamen vmbo-g heeft afgelegd, is geslaagd indien hij:
  - a.
    1. voor alle examenvakken het eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, of
    2. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger, of
    3. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger, of
    4. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger
    5. voor geen van de schoolexamenvakken een eindcijfer lager dan een 4 heeft behaald.
  - b. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste een 5,5 is.
  - c. voor het vak Nederlands minimaal het cijfer 5 heeft behaald.
  - d. het vak lichamelijke opvoeding, het kunstvak voldoende of goed heeft afgesloten en LOB gedaan heeft.
  - e. het profielwerkstuk met een 'voldoende' of 'goed' heeft afgesloten
  - f. de rekentoets heeft afgelegd ongeacht het daarvoor behaalde eindcijfer.

Art. 44c**Theoretische leerweg**

- 1) De kandidaat die eindexamen vmbo-t heeft afgelegd, is geslaagd indien hij:
  - a.
    1. voor alle examenvakken het eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, of
    2. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger, of
    3. voor ten hoogste één van zijn examenvakken het eindcijfer 4 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger, of
    4. voor twee van zijn examenvakken het eindcijfer 5 heeft behaald en voor zijn overige examenvakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger
    5. voor geen van de schoolexamenvakken een eindcijfer lager dan een 4 heeft behaald.
  - b. het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste een 5,5 is.
  - c. voor het vak Nederlands minimaal het cijfer 5 heeft behaald.
  - d. het vak lichamelijke opvoeding, het kunstvak voldoende of goed heeft afgesloten en LOB gedaan is.
  - e. het profielwerkstuk met een 'voldoende' of 'goed' heeft afgesloten
  - f. de rekentoets heeft afgelegd ongeacht het daarvoor behaalde eindcijfer.

Art. 44d**Cum laude**

- 1) Aan het diploma voor vmbo vmbo-bb en kb wordt het judicium 'Cum laude' toegevoegd indien:
  - Het gemiddelde voor de eindcijfers van het profielvak, de twee algemene vakken in het profieldeel en het combinatiecijfer in het vrij deel minimaal een 8,0 is
  - Voor de andere vakken die meetellen bij de uitslagbepaling (Nederlands, Engels) niet lager dan een 6 behaald is
  - Eventuele extra vakken worden buiten beschouwing gelaten (een 5 voor een extra vak vormt dus geen probleem voor de cum laude bepaling)
  - De rekentoets telt niet mee voor het bepalen van judicium Cum laude, omdat deze ook niet cijfermatig meetelt bij de uitslagbepaling

- 2) Aan het diploma voor vmbo gl/tl wordt het judicium 'Cum laude' toegevoegd indien:
  - het gemiddelde voor de eindcijfers in het gemeenschappelijk deel, het profieldeel en het hoogste cijfer uit het vrije deel minimaal een 8,0 is
  - geen cijfer lager is dan een 6
  - Eventuele extra vakken worden buiten beschouwing gelaten (een 5 voor een extra vak vormt dus geen probleem voor de cum laude bepaling)
  - De rekentoets telt niet mee voor het bepalen van judicium Cum laude, omdat deze ook niet cijfermatig meetelt bij de uitslagbepaling

- 3) Vermelding van profiel/sector op cum laude diploma
  - Indien een kandidaat voor meer profielen of sectoren geslaagd is, mag op het diploma waarop cum laude vermeld staat alleen het profiel/de profielen of de sector/de sectoren vermeld worden, waarvoor de kandidaat ook daadwerkelijk geslaagd is.
  - Voor vmbo-tl geldt dat op de cijferlijst van zo'n kandidaat wel alle andere sectoren waarvoor hij geslaagd is vermeld worden. Met die cijferlijst kan de kandidaat altijd aantonen dat hij ook voor het andere profiel c.q. sector geslaagd is. Uiteraard kan de kandidaat ook afzien van de cum laude vermelding en een diploma ontvangen, waarop wel alle profielen waarvoor hij geslaagd is vermeld staan.

Art. 45**Herkansing centraal examen**

- 1) De kandidaat heeft voor één vak van het centraal schriftelijk examen waarin hij reeds examen heeft afgelegd, nadat de behaalde eindcijfers vastgesteld zijn, het recht in het Tweede Tijdvak, of indien artikel 35, tweede lid, van toepassing is, in het Derde Tijdvak, opnieuw dan wel alsnog, deel te nemen aan het centraal examen.
- 2) Een kandidaat die deelneemt aan het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg mag eenmalig het centraal examen van één algemeen vak én het cspe herkansen indien daarvoor een cijfer lager dan 5,5 is behaald of indien door verhogen van het cijfer een kans op slagen bestaat. Het onderdeel van het cspe heeft een bereik van in ieder geval een kwart van de te behalen

scorepunten. Het onderdeel van de herkansing wordt in overleg met de kandidaat bepaald.

Een kandidaat die deelneemt aan het eindexamen vmbo gemengde leerweg mag óf het cse GL/TL van een algemeen vak óf het cspe GL herkansen.

- 3) De kandidaat stelt de directeur voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip er schriftelijk van in kennis dat hij gebruik maakt van het recht op herkansing.
- 4) Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen.
- 5) Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld en zo spoedig mogelijk aan de kandidaat bekend gemaakt.

Art. 46

Diploma, cijferlijst en certificaat

- 1) De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een cijferlijst uit, waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
  - de cijfers voor het schoolexamen, het cijfer voor de rekentoets en de cijfers voor het centraal examen. Voor vmbo-bb komt het cijfer van de rekentoets op een bijlage bij de cijferlijst te staan;
  - voor vmbo kandidaten de beoordeling van het vak kunstvakken 1 en het vak lichamelijke opvoeding uit het gemeenschappelijk deel;
  - voor vmbo kandidaten in de gemengde en theoretische leerweg het thema van het profielwerkstuk en de beoordeling van het profielwerkstuk;
  - de eindcijfers voor de examenvakken;
  - de uitslag van het examen;
  - de leerweg die bij de uitslag is betrokken.
- 2) Indien een kandidaat examen heeft afgelegd in meer dan het aantal voorgeschreven vakken worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken vermeld op de cijferlijst, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.
- 3) De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit.
- 4) De voor het eindexamen vmbo afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor één of meer vakken van het eindexamen een eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, ontvangt op zijn verzoek een certificaat van de directeur waarop voor zover van toepassing zijn vermeld:
  - het vak of de vakken waarvoor de kandidaat een eindcijfer 6 of hoger of een beoordeling voldoende of goed heeft behaald, en
  - het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk, voor zover beoordeeld met "voldoende" of "goed".

Art. 47

Vakmanschapsroute

- 1) Het bevoegd gezag kan uitsluitend voor wat betreft een vakmanschapsroute die opleidt tot een diploma basisberoepsopleiding of kaderberoepsopleiding besluiten het profielvak en de beroepsgerichte keuzevakken geen onderdeel te laten zijn van het eindexamen.

- 2) Het gemeenschappelijk deel van het eindexamen van de basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg wordt ten minste afgerond:
  - a) voordat het examen van de basisberoepsopleiding is afgerond, en
  - b) uiterlijk in het derde leerjaar van de vakmanschapsroute die opleidt tot een diploma basisberoepsopleiding
- 3) De kandidaat die niet is geslaagd voor het eindexamen vmbo in de basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg kan binnen de vakmanschapsroute de basisberoepsopleiding alleen met goed gevolg afronden indien:
  - a) het gekozen kunstvak en lichamelijke opvoeding zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed' en voor het schoolexamen voor het vak maatschappijleer als eindcijfer minstens 6 is behaald en,
  - b) hij voor het eindexamen in:
    - de vakken Nederlandse taal en Engelse taal tenminste een eindcijfer 5 en een eindcijfer 6 heeft behaald, en
    - de rekentoets heeft afgelegd
- 4) Indien een leerling de leerroute van het experiment niet met succes afrondt, wordt deze leerling in staat gesteld een diploma in de basisberoepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg, gemengde leerweg of theoretische leerweg te behalen of het diploma van een entreeopleiding, basisberoepsopleiding, een vakopleiding of een middenkaderopleiding, passend bij het oordeel van het betreffende bevoegd gezag bereikte onderwijsniveau en de leeftijd van deze leerling.

Bijlagen

Bijlage I Lijst met begrippen

Centraal examen: Toetsen aan het einde van de opleiding waarbij alle kandidaten in het land gelijke opgaven krijgen voorgelegd en alle kandidaten beoordeeld worden met dezelfde landelijk vastgestelde normen.

CSPE: Het examen voor het beroepsgerichte vak in de kader-, beroepsgerichte- en gemengde leerweg in het vmbo, bestaand uit afwisseling van praktijk en theorie.

Eindtermen: Eisen met betrekking tot het examenprogramma.

Examencommissie: De commissie waarin zitting hebben de directeur, de secretaris van het examen, afdelingsleider en de examinatoren.

Examendossier: Voor Arentheem College is gekozen voor een cijferlijst waarop de cijfers en de waarderingen voor de getoetste en/of afgelegde onderdelen van het schoolexamen aangegeven zijn.

Examenprogramma: Een per examenvak centraal vastgesteld overzicht van de examenstof. Het examenprogramma van een vak bevat eindtermen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden en soms ook handelingsdoelen waaraan een leerling moet voldoen.

Gecommitteerde / 2^e corrector: Persoon die bij het centraal examen het werk van de kandidaten, nadat het is gecorrigeerd door de examinator, nogmaals corrigeert, waarna in overleg de eindscore wordt vastgesteld.

Handelingsdeel: Onderdeel van een vak waarbij het gaat om activiteiten op basis van een programma dat een kandidaat moet uitvoeren, maar waarvoor geen cijfer maar een kwalificatie "naar behoren" wordt toegekend.

ICT: Informatie- en communicatietechnologie, waaraan aandacht besteed wordt in examenprogramma's. Het gaat om een scala aan leeractiviteiten dat bestaat uit computertoepassingen in verschillende werkvormen. Kandidaten kunnen toepassingen van ICT gebruiken bij het uitvoeren van allerlei leertaken, maar ook bij het uitvoeren en voorbereiden van opdrachten uit het schoolexamen.

Keuzevakken: elk profiel heeft een x-aantal keuzevakken ontwikkeld. Een leerling kiest ten minste vier keuzevakken. Keuzevakken kunnen binnen en buiten het profiel gekozen worden. Keuzevakken hebben een vergelijkbare omvang. Een leerling kan met zijn keuzevakken zijn programma verdiepen (meer van minder) of verbreden (minder van meer). De keuzevakken worden alleen met een schoolexamen (SE) geëxamineerd.

Profiel: In het vmbo kiest de kandidaat minstens één profiel uit een aanbod van vier: Economie, Techniek of Zorg en welzijn. Elke profiel bevat een algemeen deel, een profieldeel en een vrij deel. De vakken van het profieldeel zijn gericht op bepaalde profielen van het vervolgonderwijs.

Profieldeel: De verzameling profielspecifieke vakken. Zie profiel.

Profielvak: elk profielvak heeft een gelijke zwaarte. Iedere leerling kiest één profielvak en volgt in het kader van zijn opleiding het hele profielvak. Het profielvak bevat kennis, houdingaspecten en vaardigheden die de leerling kennis laten maken met het betreffende deel van het profielvak. Het profielvak wordt centraal geëxamineerd.

Profielwerkstuk: Het schoolexamen omvat mede een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het profielwerkstuk heeft betrekking op een thema uit de profiel waarin de kandidaat het onderwijs volgt.

Schoolexamen: Het onderdeel van het eindexamen dat door de school wordt afgenomen, binnen de daarvoor geldende regels. In de bovenbouw vmbo (leerjaar 3 en 4) kan dat bestaan uit toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en voor zover van toepassing het profielwerkstuk.

Secretaris van het eindexamen: het door de schoolleider aangewezen personeelslid dat belast is met de gedelegeerde verantwoordelijkheden van de administratie van het schoolexamen en het eindexamen op een school als bedoeld in artikel 3 lid 2 van het Eindexamenbesluit.

Vakmanschaproute: Geïntegreerde leerroute voor leerlingen in de kader- en beroepsgerichte leerweg in het vmbo. Deze leerroute leidt tot een diploma van een basisberoepsopleiding (mbo-2) voor zowel de beroepsopleidende (BOL) als beroepsbegeleidende (BBL) variant.

Bijlage II   Regeling schoolexamen (SE), Centraal Examen (CE) en rekentoets voor gezakte en gedoubleerde kandidaten

1.   Het CE

Een gezakte kandidaat is wettelijk verplicht om in de vakken met een centraal examen opnieuw een centraal examen af te leggen.

2.   Het SE

a.   De kandidaat neemt opnieuw deel aan alle schoolexamenopdrachten in de examenklas. Het nieuwe SE-cijfer of waardering voor een vak wordt bepaald aan de hand van de in dit nieuwe examenjaar behaalde cijfers en waardering én de eventueel in het voorexamenjaar behaalde cijfers en waarderingen.

b.   Van een vak dat reeds met een schoolexamencijfer of waardering is afgesloten in het voorexamenjaar blijft het cijfer of waardering staan.

3.   De rekentoets

1)   Indien een kandidaat doubleert in het voorlaatste leerjaar en niet is bevorderd tot het laatste leerjaar, vervallen alle eerder behaalde resultaten voor de rekentoets. De betreffende leerling heeft hierna opnieuw vier mogelijkheden om de rekentoets te maken. De rekentoets moet tenminste één keer opnieuw gemaakt worden.

2)   Als een kandidaat is gezakt in het eindexamenjaar vervallen alle behaalde CE-resultaten. De rekentoets is een verplicht onderdeel van het CE en ook dat resultaat vervalt. De leerling krijgt weer drie nieuwe kansen om de rekentoets in het nieuwe eindexamenjaar af te leggen.

Bijlage III   Regeling ontheffing vmbo

Het bevoegd gezag van een school voor m.a.v.o. of v.b.o. kan een kandidaat, na overleg met de leerling en, indien de kandidaat minderjarig is, met diens ouders, voogden of verzorgers, ontheffing verlenen van het volgen van het onderwijs in lichamelijke opvoeding, indien de leerling vanwege diens lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. Het bevoegd gezag geeft de inspectie kennis van de verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop deze ontheffing berust.

Bijlage IV

Examinering op een hoger niveau

Het bevoegd gezag kan de leerling in de gelegenheid stellen:

Alleen voor vmbo bb:

a) in plaats van de vakken van de basisberoepsgerichte leerweg en de vakken die in plaats komen van een tweede moderne vreemde taal, de overeenkomstige vakken van de kaderberoepsgerichte leerweg, theoretische leerweg, gemengde leerweg, havo of vwo te volgen en af te sluiten.

Alleen voor vmbo kb:

b) in plaats van de vakken van de kaderberoepsgerichte leerweg, de overeenkomstige vakken van het vmbo-GL, havo of vwo te volgen en af te sluiten.

Alleen voor vmbo gl/tl:

c) in plaats van de vakken van de theoretisch of gemengde leerweg, de overeenkomstige vakken van de havo of vwo te volgen en af te sluiten.

- Indien het bevoegd gezag toepassing geeft aan de mogelijkheid één of meer vakken door de leerling op een hoger niveau te volgen en af te sluiten, wordt het daarvoor behaalde eindcijfer betrokken bij de vaststelling van de uitslag van het eindexamen van de 'eigen leerweg' waarin de leerling staat ingeschreven.
- Alle regels van het overeenkomstige vak uit het hogere niveau gelden; het desbetreffende examenprogramma en de voorgeschreven weging voor de berekening van het eindcijfer van het vak (verhouding van het meetellen van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen), het daarbij behorend examen en de daarbij behorende normering.
- Op het diploma en de cijferlijst blijft de leerweg van inschrijving vermeld worden, ongeacht of er een vak of meer op een hoger niveau zijn afgesloten. Het soort uit te reiken diploma wordt bepaald door de vakken van het laagste niveau. Indien een vak op een hoger niveau is afgelegd, wordt dit op de cijferlijst vermeld.
- Het is niet mogelijk om een cijfer behaald voor een vak om te rekenen naar een hoger of een lager niveau.
- Indien een vak door een overeenkomstig vak uit een hoger niveau is vervangen, mag het vak dat is vervangen niet als 'extra' vak alsnog onderdeel uitmaken van het examen.
- Indien het eindexamen één of meer vakken omvat van een andere schoolsoort dan die waarvoor de kandidaat is ingeschreven, behoort ten minste één vak tot de voorgeschreven eindexamenvakken van de schoolsoort van inschrijving.
- Indien een leerling gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van eindexamen in een vak op hoger niveau dan het schoolsoort of leerweg van inschrijving en het resultaat in het eerste tijdvak valt tegen, dan kan de leerling in het tweede tijdvak alsnog het centraal examen afleggen van de eigen schoolsoort of leerweg. Met het 'terugvallen' op het eigen niveau verliest de leerling *niet* zijn herkansingsmogelijkheid, maar wordt dit examen beschouwd als het eerste afnamemoment. Dit staat los van de herkansingsregeling zoals omschreven in artikel 38.

Bijlage V Protocol fraude

a) Protocol fraude bij een papieren centraal examen

Inleiding

In het eindexamenbesluit komt de term fraude niet voor. De wetgever gebruikt de veelomvattende term *onregelmatigheid*. Het plegen van fraude valt hieronder.

Fraude die niet in relatie staat tot het centraal examen valt buiten dit kader. Een kandidaat die zich schuldig maakt aan een vergrijp dat niets te maken heeft met het centraal examen kan daardoor niet uitgesloten worden van deelname aan het examen.

Het is van groot belang dat elke school in het examenreglement regels opneemt die fraude moeten voorkomen (grenzen stellen).

Indien er sprake is van verdenking van fraude bij een onderdeel van het examen, worden formele kaders in acht genomen ter bescherming van de belangen van betrokken personen en het waarborgen van de kwaliteit van het examen.

Vormen van fraude

Enkele voorbeelden van vormen van fraude door een kandidaat zijn:

- (delen van) het examenwerk niet inleveren en beweren het wel ingeleverd te hebben;
- examenwerk van een ander inleveren;
- gebruik maken van ongeoorloofde hulpmiddelen bijvoorbeeld een mobiele telefoon;
- tijdens een examen afkijken of overleggen met anderen;
- tijdens een examen gelegenheid geven tot afkijken;
- aanwijzingen krijgen/geven bij toiletbezoek;
- digitaal verspreiden van examenmateriaal tijdens de examenperiode.

Protocol fraude bij papieren examens

- Indien een toezichthouder waarneemt dat een kandidaat zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt hij de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis.
- De kandidaat wordt - als het enigszins mogelijk is - in staat gesteld om het werk af te maken. Dit om beroepsprocedures niet in de weg te staan.
- De kandidaat krijgt een nieuw antwoordblad.
- Op het oorspronkelijke blad wordt een melding van fraude aangetekend. Om te voorkomen dat de kandidaat iets kan uitwissen, wordt dit blad vervolgens ingenomen.
- De surveillant maakt van het geconstateerde melding op het proces-verbaal.
- Uiterlijk direct na afloop van het examen wordt de directeur/bevoegd gezag van het voorval mondeling en schriftelijk in kennis gesteld. De directeur stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
- Nadat het onderzoek is afgesloten, neemt de directeur/bevoegd gezag een beslissing betreffende de daadwerkelijke fraude en de eventueel te nemen maatregelen.
- De kandidaat en, bij minderjarigheid diens ouders/verzorgers, wordt schriftelijk van de beslissing van de directeur/het bevoegd gezag in kennis gesteld. De kandidaat wordt vanzelfsprekend gewezen op de beroepsmogelijkheid.
- De directeur/het bevoegd gezag stelt tevens de inspectie op de hoogte van zijn beslissing.

b) Protocol fraude bij digitale examens

Inleiding

In het eindexamenbesluit komt de term fraude niet voor. De wetgever gebruikt de veelomvattende term *onregelmatigheid*. Het plegen van fraude valt hieronder.

Fraude die niet in relatie staat tot het centraal examen valt buiten dit kader. Een kandidaat die zich schuldig maakt aan een vergrijp dat niets te maken heeft met het centraal examen kan daardoor niet uitgesloten worden van deelname aan het examen.

Het is van groot belang dat elke school in het examenreglement regels opneemt die fraude moeten voorkomen (grenzen stellen).

Indien er sprake is van verdenking van fraude bij een onderdeel van het examen, worden formele kaders in acht genomen ter bescherming van de belangen van betrokken personen en het waarborgen van de kwaliteit van het examen.

Vormen van fraude

Enkele voorbeelden van vormen van fraude door een kandidaat zijn:

- (delen van) het examenwerk niet inleveren en beweren het wel ingeleverd te hebben;
- examenwerk van een ander inleveren;
- gebruik maken van ongeoorloofde hulpmiddelen bijvoorbeeld een mobiele telefoon;
- tijdens een examen afkijken of overleggen met anderen;
- tijdens een examen gelegenheid geven tot afkijken;
- aanwijzingen krijgen/geven bij toiletbezoek;
- digitaal verspreiden van examenmateriaal tijdens de examenperiode.

Protocol fraude bij digitale examens

- Indien een toezichthouder waarneemt dat een kandidaat zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt hij de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis.
- De kandidaat wordt - als het enigszins mogelijk is - in staat gesteld om het werk af te maken. Dit om beroepsprocedures niet in de weg te staan.
- De toezichthouder maakt van het geconstateerde melding op het proces verbaal.
- Uiterlijk direct na afloop van het examen wordt de directeur/het bevoegd gezag van het voorval mondeling en schriftelijk in kennis gesteld. De directeur stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
- Nadat het onderzoek is afgesloten, neemt de directeur een beslissing.
- Voor de digitale centrale examens algemene vakken bb en kb geldt: indien de directeur beslist dat de kandidaat bij een digitaal examen een andere variant van hetzelfde examen kan maken, meldt hij dit aan de inspectie en eventueel aan het College voor Toetsen en Examens. Dit gebeurt via het formulier "[Formulier ongeldigverklaring digitale centrale examens en toetsen](#)".
- De kandidaat en, bij minderjarigheid diens ouders, wordt schriftelijk van de beslissing van de directeur in kennis gesteld. De kandidaat wordt vanzelfsprekend gewezen op de beroepsmogelijkheid.

c) Protocol fraude bij CSPE

Inleiding

In het eindexamenbesluit komt de term fraude niet voor. De wetgever gebruikt de veelomvattende term *onregelmatigheid*. Het plegen van fraude valt hieronder.

Fraude die niet in relatie staat tot het centraal examen valt buiten dit kader. Een kandidaat die zich schuldig maakt aan een vergrijp dat niets te maken heeft met het centraal examen kan daardoor niet uitgesloten worden van deelname aan het examen.

Het is van groot belang dat elke school in het examenreglement regels opneemt die fraude moeten voorkomen (grenzen stellen).

Indien er sprake is van verdenking van fraude bij een onderdeel van het examen, worden formele kaders in acht genomen ter bescherming van de belangen van betrokken personen en het waarborgen van de kwaliteit van het examen.

Vormen van fraude

Enkele voorbeelden van fraude door een kandidaat zijn:

- (delen van) het examenwerk niet inleveren en beweren het wel ingeleverd te hebben;
- examenwerk van een ander inleveren;
- gebruik maken van ongeoorloofde hulpmiddelen bijvoorbeeld een mobiele telefoon;
- tijdens een examen afkijken of overleggen met anderen;
- tijdens een examen gelegenheid geven tot afkijken;
- aanwijzingen krijgen/geven bij toiletbezoek;
- digitaal verspreiden van examenmateriaal tijdens de examenperiode.

Protocol fraude bij CSPE

- Indien een toezichthouder waarneemt dat een kandidaat zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt hij de betreffende kandidaat hier onmiddellijk van in kennis.
- De kandidaat wordt - als het enigszins mogelijk is - in staat gesteld om het werk af te maken. Dit om beroepsprocedures niet in de weg te staan.
- De toezichthouder maakt van het geconstateerde melding op het proces verbaal.
- Uiterlijk direct na afloop van het examen wordt de directeur/het bevoegd gezag van het voorval mondeling en schriftelijk in kennis gesteld. De directeur stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
- Nadat het onderzoek is afgesloten, neemt de directeur een beslissing.
- De kandidaat en, bij minderjarigheid diens ouders, wordt schriftelijk van de beslissing van de directeur in kennis gesteld. De kandidaat wordt vanzelfsprekend gewezen op de beroepsmogelijkheid.
- De directeur stelt tevens de inspectie op de hoogte van zijn beslissing.

Bijlage VI Protocol ziek worden tijdens centraal examen

c) Protocol ziek worden tijdens papieren centraal examen

In het eindexamenbesluit zijn geen bepalingen opgenomen over wat te doen wanneer kandidaten ziek worden tijdens het examen. Omdat scholen veelvuldig met deze situatie geconfronteerd worden is onderstaand protocol opgesteld.

Uitgangspunt

Eenmaal gemaakt is gemaakt. Kandidaten dienen zich er van bewust te zijn dat een melding achteraf, dat zij zich toch niet helemaal fit voelden tijdens het maken van het examen, geen reden vormt om het gemaakte werk ongeldig te verklaren op basis van artikel 43, lid 1.

Voor kandidaten van wie bekend is dat er in de thuissituatie grote spanningen zijn, bijvoorbeeld vanwege ziekte of overlijden van een familielid of vanwege andere ingrijpende persoonlijke omstandigheden, is het aan te raden van tevoren te peilen of deelname aan het examen op dat moment wel verstandig is. Zoiets kan variëren per dag.

Verder is het raadzaam om bij de plaatsing in de zaal rekening te houden met kandidaten met een bepaalde ziekte of aandoening.

- De directeur overlegt in eerste instantie met de kandidaat over de vraag of deze het examen kan voortzetten.
- Als de kandidaat het examen niet kan afmaken, gaat de directeur tijdens de zitting na of de kandidaat het examen later op diezelfde dag kan voortzetten. De directeur overlegt hierover met de inspectie.
- Als de kandidaat het examen op diezelfde dag kan voortzetten, dient de kandidaat tot die tijd in quarantaine te worden gehouden.
- Indien de kandidaat het examen niet op dezelfde dag kan voortzetten, verzoekt de directeur de inspectie per omgaande om het tijdens de zitting gemaakte examenwerk ongeldig te verklaren. Wanneer de inspectie het werk ongeldig verklaart, wordt de kandidaat voor het betreffende examen verwezen naar het volgende tijdvak.
- De directeur maakt op het proces-verbaal melding van het ziek worden.
- De directeur informeert de kandidaat schriftelijk over de wijze waarop het examen zal worden afgerond.

d) Protocol ziek worden bij digitale examens

Het feit dat de school beschikt over diverse varianten van een digitaal examen, maakt het mogelijk dat de school het moment van inhalen voor een leerling, die ziek wordt, zelf regelt.

- De beslissing over wanneer de leerling kan inhalen ligt bij het bevoegd gezag.
- Voor de digitale centrale examens algemene vakken bb en kb geldt, wanneer een kandidaat al gestart is met een afname en die heeft afgebroken: indien de directeur beslist dat de kandidaat bij een digitaal examen een andere variant van hetzelfde examen kan maken, meldt hij dit aan de inspectie en eventueel aan het College voor Toetsen en Examens. Dit gebeurt via het formulier "[Formulier ongeldigverklaring digitale centrale examens en toetsen](#)".
- Zie voor de procedure artikel 16 en artikel 35 van dit examenreglement.

e) Protocol ziek worden bij cspe

Het feit dat de school beschikt over diverse varianten van een digitaal examen, minitoetsen en praktijkopdrachten, maakt het mogelijk dat de school het moment van inhalen voor een leerling, die ziek wordt, zelf regelt.

De beslissing over wanneer de leerling kan inhalen ligt bij het bevoegd gezag.

Zie voor de procedure artikel 15 en artikel 35 van dit examenreglement.

Bijlage VII Protocol geheimhouding

Geheimhouding is bij de centrale examens essentieel. Deze protocollen dienen ter ondersteuning om de geheimhouding te garanderen. De geheimhouding bij papieren centrale examens is formeel strak geregeld. Op Examenblad vindt u nadere informatie over de aanlevering van de examens.

Grondgedachte

Grondgedachten bij deze protocollen zijn:

- Als iets vooraf moet worden geopend, geïnstalleerd of klaargezet, dan gebeurt dat niet eerder dan nodig is, maar wel zó tijdig dat de noodzakelijke werkzaamheden in alle rust kunnen worden verricht en te allen tijde onder supervisie van de directeur.
- Als iets vooraf moet worden geopend, geïnstalleerd of anderszins moet worden voorbereid, dan gebeurt dat in een ruimte waar geen leerlingen aanwezig zijn.
- Als voorafgaand aan het examen door kandidaten voorbereidingen moeten worden getroffen (zoals het verzamelen respectievelijk klaarzetten van materiaal bij cspe's) dan gebeurt dit onder supervisie van de directeur.
- Een goede registratie van handelingen (in een logboek) is van belang. Dat bevordert de noodzakelijke zorgvuldigheid en kan goede diensten bewijzen als achteraf onregelmatigheden worden verondersteld.
- Waar dat praktisch haalbaar is, worden handelingen door twee personen verricht. Dat beschermt degenen die inzage in de geheime documenten krijgen tegen zichzelf, maar vooral ook tegen eventuele vermoedens van onzorgvuldigheid bij derden.

Het verdient aanbeveling om de gemaakte afspraken in het kader van geheimhouding tussen bevoegd gezag en medewerkers schriftelijk vast te leggen en door beide partijen te laten ondertekenen.

Voorafgaand aan de aanlevering

DUO dient precies te weten wie er examens doet en om hoeveel examenkandidaten het gaat. Hiervoor zijn via de beveiligde site van DUO, formulieren beschikbaar gesteld aan de scholen.

Het is van groot belang dat deze formulieren foutloos zijn ingevuld.

De aanlevering

Alle zendingen worden per koerier bij de school gebracht. De zendingen worden dus niet meer verzonden met aangetekende post. Bij uitzondering kan in een noodsituatie gebruik gemaakt worden van de beveiligde site van DUO voor het tijdig op de scholen kunnen "bezorgen" van examendocumenten.

- De chauffeur overhandigt het pakket aan de functionaris die op de lijst voorkomt en die zich legitimeert door middel van paspoort, id-kaart of rijbewijs.
- De naam op de lijst is doorgegeven door de examensecretaris via de persoonlijke pagina van Examenblad.nl
- De functionaris die de pakketten in ontvangst neemt, ziet er op toe dat de koerier alle pakketten controleert en scant (er zitten barcodes op de pakketten).
- Na iedere zending bevestigt de examensecretaris de ontvangst van de examens via een mailing vanuit Examenblad.nl
- De examensecretaris verklaart in datzelfde bericht dat de examendocumenten op een veilige plaats zijn opgeborgen.

Indien de bevestiging niet tijdig gebeurt, neemt DUO contact op met de directeur van de school.

De examensecretaris ontvangt voor de meivakantie een mailing vanuit Examenblad.nl. Hierin staat vermeld op welke dag de examenopgaven voor het eerste tijdvak worden afgeleverd. De desbetreffende mailings voor het cpe, de cspe's en de examenopgaven voor het tweede

tijdvak worden uiterlijk een week voor aflevering verzonden. In de mailings staat ook een aflevertijdvenster (bijv. 11.00-14.00 u) en instructies voor de ontvangst en verwerking van de examenpakketten.

Scholen dienen er zorg voor te dragen dat op het moment van aanleveren twee mensen aanwezig zijn. Minstens één van deze personen dient op de hiervoor genoemde lijst te staan om de pakketten in ontvangst te mogen nemen.

Mocht er een fout worden geconstateerd bij de aanlevering, dan dient de examensecretaris contact op te nemen met DUO, examendiensten.

Erratumbladen worden alleen nog via de beveiligde site van DUO verspreid. Als er bij een erratum één of meer bladzijden met examenopgaven moeten worden verstrekt, worden deze per koerier afgeleverd en niet meer met aangetekende post. Er hoeven dus geen examenopgaven meer te worden vermenigvuldigd binnen de school.

Bewaren van de papieren examens

Vooraf openen

Het vooraf openen van de examenpakketten is (in principe) niet toegestaan. De gesealde examenpakketten dienen intact te blijven tot in de examenruimte voor de start van de zitting. Dat geldt voor de examenpakketten met papieren opgaven voor de centraal schriftelijke examens en voor de verzegelde verpakking met Daisy audio CD - en de CD met PDF voor spraaksynthese. Het aantal exemplaren per examenpakket met opgaven wordt bepaald door sealingspecificaties (o.a. de toelaatbare dikte van het pakket), afgeronde aantallen (veelvoud van vijf), zwaarder papier.

Het is dus ook niet toegestaan de examenpakketten met de examens eerder te openen om te vergroten. Door de grotere standaardletter en het vervallen van de noodzaak om zelf te vergroten, wordt de organisatielast voor scholen verlicht, wordt het risico op onbedoelde schending van de geheimhouding gereduceerd en worden incidenteel voorkomende vergrotingsfouten – met name bij tekeningen, tabellen en grafieken – voorkomen. Als in uitzonderlijke gevallen een extra vergrote letter of een andere steunkleur gewenst is, kan de school hiervoor direct voorafgaande aan de afname onder strikte voorwaarden zorgen.

Het bewaren van de examens

Het examenbesluit zegt over het opbergen van de examens: “De directeur zorgt ervoor dat de opgaven voor het centraal examen geheim blijven tot de aanvang van de toets.”

Dat is summier en tegelijkertijd duidelijk. Het geeft scholen de ruimte om binnen hun eigen situatie de beste wijze te kiezen voor de tijdelijke geheime opslag van de examens.

Uitgaande van deze situatie zijn de volgende adviezen te geven over de geheimhouding van de examens in de week voorafgaand aan het examen:

- De best beveiligde situatie is een brandwerende kluis in een ruimte in de school waar niet iedereen toegang tot heeft.
- Het is belangrijk dat zo min mogelijk mensen weten waar de examens bewaard worden in de school.
- Geef maximaal drie mensen toegang tot de opbergkamer (“de kluis”) van de examens.
- Zorg ervoor dat dit personen zijn die zelf geen directe belangen hebben (bijvoorbeeld familieleden die eindexamen gaan doen).
- Laat deze mensen een geheimhoudingsverklaring tekenen.
- Controleer wekelijks keer of de examens er nog hetzelfde bij liggen en controleer dan ook de verpakking. Het beste is dit met twee personen te doen.
- Vervang indien mogelijk elk jaar het slot.

Handelwijze openen papieren examenwerk

Het examenpakket met de **opgaven** wordt geopend door de directeur in aanwezigheid van minimaal één medewerker, en in aanwezigheid van de kandidaten, op de op de het examenpakket aangegeven datum en tijdstip¹.

Indien het examenpakket eerder wordt geopend, op een moment dat de inhoud nog onder geheimhouding valt, handelt de directeur in overeenstemming met de voorschriften en dit protocol:

- de directeur houdt alle geopende documenten en/of bestanden onder zijn beheer tot het begin van de zitting;
- de directeur houdt een logboek bij. Hierin noteert hij kort de verrichte handelingen alsmede de namen van de personen die erbij betrokken zijn. De directeur beheert het logboek. Alle bij de handelingen betrokken personen tekenen in het logboek voor geheimhouding van de examendocumenten.
- De directeur ziet erop toe bij het eerder openen van examenpakketten zoals hierboven bedoeld, geen vakdocenten van het betreffende vak betrokken worden. Dit om de geheimhouding te garanderen.

Een examenpakket met een digitaal bestand, dat gelijk is aan het papieren examen, wordt alleen geopend indien dit digitale bestand voor de afname bij één of meer kandidaten nodig is.

Handelwijze openen aangepaste papieren examens

De puntgrootte van de examens is lettergrootte 12 waardoor een vergroting voor dyslectische kandidaten niet meer nodig is. Daarnaast is het voor spraaksynthese (computerspraak) geleverde bestand geschikt gemaakt voor gangbare spraaksynthesesoftware. Examenpakketten met bestanden voor spraaksynthese of Daisy mogen niet vooraf worden geopend.

---

1 Indien het examen in meerdere ruimtes wordt afgenomen dienen de examenopgaven, vanwege de fraudegevoeligheid, door minimaal 2 door de directeur aangewezen personen naar de andere ruimte(s) te worden gebracht. Deze procedure wordt aangetekend in het logboek

Bijlage VIII

Regels tijdens zittingen van centrale examens

Zorg dat je je aan de regels houdt.

De surveillerende docenten zullen scherp toezien op strikte naleving.

- In geval van verhindering neem je vóór het examen contact op met de algemeen directeur via telefoonnummer 026 362 91 52.
Na overleg wordt van tevoren duidelijk vastgesteld of je in staat bent om aan het CE deel te nemen.
- Zorg dat je tenminste 15 minuten van tevoren aanwezig bent in de examenruimte. Als je te laat komt, word je uiterlijk tot een half uur na de start van het examen toegelaten. Daarna niet meer. De gemiste tijd kan niet worden ingehaald.
- Ga in de examenruimte zitten en wacht op aanwijzingen van de surveillant.
- Mobiele telefoons en andere apparatuur zijn verboden in de examenruimtes op straffe van uitsluiting van het examen. Laat apparatuur dus in je kluisje.
- Eten en drinken niet meenemen in het lokaal.
- Jassen en tassen niet meenemen in het lokaal, laat deze spullen in je kluisje.
- Alle benodigdheden (woordenboeken, Binas (bij natuurkunde), kladpapier, pen en rekenmachine) liggen voor je klaar in de examenruimte. Je hoeft dus helemaal niets mee te nemen!
- Bij alle digitale examens mag je een woordenboek Nederlands gebruiken. Niet zelf meenemen, worden door ons verstrekt.
- Bij het vak Engels mag je een woordenboek Engels-Nederlands en Nederlands-Engels gebruiken. Niet zelf meenemen, worden door ons verstrekt.
- Gaat er bij de digitale examens iets mis, raak dan niet in paniek, maar wacht op hulp. De tijd die je kwijt bent met wachten, krijg je extra.
- Kladpapier wordt door school verstrekt en dient weer te worden ingeleverd aan het eind van het examen.
- Gedurende het eerste uur mag je de examenzaal niet verlaten. Moet je naar de wc, dan gebeurt dit onder begeleiding van een surveillant. De laatste 15 minuten verlaat niemand de examenruimte.
- Bij alle digitale examens is iemand van de afdeling ICT aanwezig.

Bijlage IX Beslissende instanties en beroep

Examencommissie

- Verantwoordelijk voor het afnemen van het examen;
- Verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de schoolexamens;
- Bepaalt de einduitslag van schoolexamen en centraal examen.
- Bestaat uit: directeur, secretaris van het eindexamen, examinatoren.

Bereikbaarheid:

Voor Leerpark Presikhaaf:

- Per post: Examencommissie, t.a.v. de heer H. Leferink,
IJssellaan 89, 6826 DM Arnhem
- Per e-mail: h.leferink@arentheemcollege.nl

Voor Titus Brandsma:

- Per post: Examencommissie, t.a.v. mevrouw A. Hasenack,
Reigerstraat 25, 6883 ER Velp
- Per e-mail: a.hasenack@arentheemcollege.nl

Commissie van Afdelingsleiders

- Neemt beslissingen m.b.t. onregelmatigheden bij het schoolexamen;
- Neemt beslissingen m.b.t. verlenen van extra herkansingen;
- Neemt beslissingen m.b.t. verlenen van vrijstellingen van vakken;
- Neemt beslissingen m.b.t. aangepaste examinering tijdens het schoolexamen
- Vormt het College van Beroep m.b.t. onenigheid over de vaststelling van het schoolexamencijfer
- Bestaat uit: afdelingsleiders bovenbouw, secretaris van het eindexamen.

Bereikbaarheid:

Voor Leerpark Presikhaaf:

- Per post: Commissie van Afdelingsleiders, t.a.v. de heer H. Leferink,
IJssellaan 89, 6826 DM Arnhem
- Per e-mail: h.leferink@arentheemcollege.nl

Voor Titus Brandsma:

- Per post: Commissie van Afdelingsleiders, t.a.v. mevrouw A. Hasenack,
Reigerstraat 25, 6883 ER Velp
- Per e-mail: a.hasenack@arentheemcollege.nl

Directeur

- Voorzitter van de examencommissie;
- Neemt beslissingen m.b.t. onregelmatigheden bij het Centraal Examen;
- Neemt beslissingen m.b.t. aangepaste examinering tijdens het Centraal Examen;
- Vormt het College van Beroep m.b.t. beslissingen van de Commissie van Afdelingsleiders.

Bereikbaarheid:

Voor Leerpark Presikhaaf:

- Per post: directie Leerpark Presikhaaf, t.a.v. mevrouw G. Kersten,
IJssellaan 89, 6826 DM Arnhem
- Per e-mail: g.kersten@arentheemcollege.nl

Voor Titus Brandsma:

- Per post: directie Titus Brandsma, t.a.v. mevrouw S. van der Kooi,
Reigerstraat 25, 6883 ER Velp
- Per e-mail: s.vanderkooi@arentheemcollege.nl

Commissie van Beroep

- Vormt het College van Beroep m.b.t. beslissingen van de directeur
- Bestaat uit: algemeen directeur Aretheem, ouder (aangewezen door de MR), leraar (aangewezen door de MR).

Bereikbaarheid:

- Per post : Commissie van Beroep, postbus 2019, 6802 CA Arnhem
- Per e-mail: directiesecretariaat@arentheemcollege.nl